

**Rok akademicki:**

2014/15

**Jednostka prowadząca:**

Instytut Historii Sztuki i Kultury WHiDK

**Kierunek:**

Ochrona dóbr kultury

**Moduł:**

moduł 1

**Poziom:**

studia pierwszego stopnia (licencjackie), stacjonarne

**Nazwa przedmiotu:**

**Podstawy prawne ochrony zabytków**

**Język:**

PL

**Typ przedmiotu:**

przedmiot modułowy

**Przedmiot obieralny:**

nie

**Rok studiów, semestr:**

rok II, semestr letni

**Wymiar:**

wykład: 30 godz.

**Punkty ECTS:**

wykład: 2

**Forma zaliczenia:**

wykład: zaliczenie z oceną

**Prowadzący:**

wykład: dr hab. Bogusław Krasnowolski, prof. UPJPII;

**Koordynator sylabusu:**

dr hab. Bogusław Krasnowolski, prof. UPJPII

**Sylabus dostępny w ramach:**

- [Podstawy prawne ochrony zabytków](#) [na kierunku:] [moduł 1](#) (Odk\_m1), studia pierwszego stopnia (licencjackie), stacjonarne, II rok, semestr letni
  - [prowadzący wykład:30h/zo/2ECTS]: dr hab. Bogusław Krasnowolski, prof. UPJPII;

**Wymagania wstępne:**

Zaliczenie przedmiotów: „podstawy konserwacji zabytków: teoria i praktyka” oraz „dzieje doktryn konserwatorskich” lub zaliczenie podobnych zajęć z zakresu opieki nad zabytkami na innej uczelni.

**Cele:**

Ogólne zapoznanie z historią prawodawstwa w zakresie ochrony zabytków na świecie i w Polsce;

szczegółowe zapoznanie z aktualnym systemem prawnej ochrony dziedzictwa kulturowego w Polsce.

#### **Treści kształcenia:**

T.1 - Kształtowanie systemów prawnej ochrony zabytków od powstania pojęcia „zabytek” do współczesności – na świecie i w Polsce

T.2 - Międzynarodowe organizacje, ich historia i struktura: ICOM, ICOMOS; międzynarodowe konwencje (Karta Ateńska, 1931; Konwencja Haska (Konwencja o ochronie dóbr kulturalnych w razie konfliktu zbrojnego), 1954; Karta Wenecka, 1964; Konwencja dotycząca środków zmierzających do zakazu i zapobieganiu nielegalnemu przywozowi, wywozowi i przenoszeniu własności dóbr kultury, Paryż 1970; Konwencja w sprawie ochrony światowego dziedzictwa kulturalnego i naturalnego, Paryż 1972 i Lista Światowego Dziedzictwa UNESCO; Konwencja w sprawie ochrony niematerialnego dziedzictwa kulturowego, Paryż 2003.

T.3 - Ochrona prawna dziedzictwa kulturowego w Polsce – stan aktualny: charakterystyka aktów prawnych (zwłaszcza Ustawy z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami); plusy i minusy aktualnego ustawodawstwa; struktura władz konserwatorskich; tryb udzielania zezwoleń na prowadzenie prac przy zabytkach (Rozporządzenie Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego z dnia 9 czerwca 2004 r. w sprawie prowadzenia prac konserwatorskich, restauratorskich, robót budowlanych, badań konserwatorskich i architektonicznych a także innych działań przy zabytkach wpisanych do rejestru zabytków oraz badań archeologicznych i poszukiwań ukrytych lub porzuconych zabytków ruchomych); ochrona dziedzictwa kulturowego a planowanie przestrzenne (aspekty prawne).

T.4 - Ochrona dziedzictwa kulturowego Krakowa: ranga, aktualny stan i potrzeby; strategia konserwatorska Społecznego Komitetu Odnowy Zabytków Krakowa.

#### **Efekty kształcenia:**

##### **WIEDZA**

W\_1 Student wskazuje i wylicza ważniejsze akty prawne w dziejach ochrony zabytków (od końca XVIII w.)

W\_2 Student charakteryzuje międzynarodowe konwencje i organizacje w zakresie ochrony dziedzictwa kulturowego.

##### **UMIEJĘTNOŚCI**

U\_1 Student potrafi analizować skuteczność (nieskuteczność) obowiązujących aktualnie w Polsce prawnych regulacji, dotyczących ochrony dziedzictwa kulturowego.

U\_2 Student potrafi identyfikować problemy konserwatorskie Krakowa, oceniać stan rozwiązań i postulować optymalne rozwiązania.

#### **Metody i narzędzia dydaktyczne:**

M.1 Wykład

M.2 Prezentacja multimedialna

M.3 Analiza aktualnego stanu prawodawstwa polskiego w zakresie ochrony dziedzictwa kulturowego

#### **Sposoby sprawdzania i warunki zaliczenia:**

Forma zaliczenia: zaliczenie z oceną. Warunki zaliczenia: obecność na zajęciach, prawidłowe odpowiedzi na ustne pytania dotyczące problematyki prezentowanej podczas zajęć i zawartej we wskazanej literaturze, umiejętność wskazania obowiązujących przepisów prawa polskiego i konwencji międzynarodowych regulujących zasady postępowania w konkretnych przypadkach

#### **Lektury podstawowe:**

Dobosz P., Administracyjno-prawne instrumenty kształtowania ochrony zabytków, Kraków 1997;

Majewski A., 3 kongresy: Paryż 1957, Wenecja 1964, Kraków – Warszawa 1965, Warszawa 1996;

Pruszyński J., Dziedzictwo kultury Polski. Jego straty i ochrona prawna, Kraków 2001;

Vademecum Konserwatora Zabytków. Międzynarodowe normy ochrony Dziedzictwa Kultury, wyd. PKN ICOMOS, Warszawa 2000;

Wyjątkowa uniwersalna wartość a monitoring dóbr światowego dziedzictwa. Podsumowanie projektu: Doskonalenie systemów ochrony i zarządzania dóbr wpisanych na Listę Światowego Dziedzictwa UNESCO – opracowanie deklaracji wyjątkowej uniwersalnej wartości wskaźników monitoringu na podstawie doświadczeń Norwegii i Polski, wyd. PKN ICOMOS, red. Bogusław Szmygin, Warszawa 2011; tamże m. in.:

- Piotrowska K., Uzasadnienie wpisu na Listę Światowego Dziedzictwa w przeszłości i obecnie, s. 10-25;
- Szmygin B., Określenie wyjątkowej uniwersalnej wartości światowego dziedzictwa: krytyczna analiza i propozycje metodologiczne, s. 26-40;

- Szmygin B., Atrybuty wyjątkowej uniwersalnej wartości, s. 58-69;

- Szmygin B., Wskaźniki w monitoringu dóbr światowego dziedzictwa, s. 70-83;

6. Akty prawne publikowane w „Dzienniku Ustaw”:

- [tekst Konwencji Haskiej z dnia 14 maja 1954 r. o ochronie dóbr kultury na wypadek konfliktu zbrojnego:] „Dziennik Ustaw” nr 46/1957, poz. 212

- Konwencja w sprawie światowego dziedzictwa kulturalnego i naturalnego (Dziennik Ustaw, 1972, nr 32, poz. 190);

- . Ustawa z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami (Dz. U. 2003, nr 162, poz. 1568);

- Rozporządzenie Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego z dnia 9 czerwca 2004 r. w sprawie prowadzenia prac konserwatorskich, restauratorskich, robót budowlanych, badań konserwatorskich i architektonicznych, a także innych działań przy zabytkach wpisanych do rejestru zabytków oraz badań archeologicznych i poszukiwań ukrytych lub porzuconych zabytków ruchomych (Dz. U., 2006, nr 22, poz. 169).

#### **Lektury uzupełniające:**

Dzieło sztuki a konserwacja. Materiały LII Ogólnopolskiej Sesji Naukowej Stowarzyszenia Historyków Sztuki, Kraków 20-22 listopada 2003, red. D. Nowacki, J. Żmudziński, Kraków 2004; tamże:

- Kowalski W., Prawna ochrona integralności zabytku, s. 73-88;

- Maciejowska-Bijak K., Prawne możliwości ochrony krajobrazu kulturowego, s. 89-107;

Kodeks etyki konserwatora-restauratora dzieł sztuki, „Biuletyn Informacyjny Konserwatorów Dzieł Sztuki” 2002, nr 3-4 (50-51), s. 2-3;

Murzyn-Kupisz M., Europejskie fundusze pomocnicze a konserwacja i adaptacja obiektów zabytkowych, [w:] Adaptacja obiektów zabytkowych do współczesnych funkcji użytkowych, red. Bogusław Szmygin, Warszawa – Lublin 2009, s. 99 nn.;

Nieć H., Ojczyzna dzieła sztuki: międzynarodowa ochrona integralności narodowej spuścizny kulturalnej, Warszawa – Kraków 1980;

Pruszyński J., ochrona zabytków w Polsce. Geneza, organizacja, prawo, Warszawa 1989;

Pruszyński J., Pomniki historii jako kategoria prawna, „Ochrona Zabytków” 1999, nr 4, s. 418-422;

Pruszyński J., Dziedzictwo kultury w świetle Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej z 2 kwietnia 1997 r., [w:] Konstytucja i władza we współczesnym świecie. Doktryna – prawo – praktyka. Prace dedykowane Profesorowi Wojciechowi Sokolewiczowi w siedemdziesięciolecie urodzin, Warszawa 2002, s. 130-140;

Skrzydło-Niżnik I., Piotr Dobosz, Prawne problemy procesu inwestycyjno-budowlanego i konserwatorskiego, Kraków – Zakamycze 2002 [zwłaszcza rozdział V: Wybrane zagadnienia procesu inwestycyjnego na tle europejskiego systemu prawnej ochrony dziedzictwa kulturowego];

Tomaszewski A., Polityka ochrony zabytków w Polsce, „Ochrona Zabytków” 1995, nr 3-4, s. 249-252;

Tomaszewski A., Europa – wspólne dziedzictwo, [w:] Spotkania w Willi Struwego 1998-2001. Wykłady o

dziedzictwie kultury, Warszawa 2001.

**Uwagi:**